Euskal Herriko Ahotsak

ahotsak.com

Marcelina Plazaola Uribetxebarria

Leintz Gatzaga, Gipuzkoa (1924)

Aurkibidea

Biografia

Kanparrena baserrian jaio zen, zazpi anai-arrebatatik bosgarrena. Aita bertakoa zen, eta ama berriz aramaioarra. Zortzi urterekin hasi zen eskolan, udaletxe gainean zegoenean. Hamalau urtera arte ibili zen arren, ezin izan zuen askotan joan, baserriko lanengatik. Gatzagako kale-baserri batera ezkondu zen, (Ijiniona izenez orduan), etxeko Victoriano Zubillagarekin. Egun berean, Marzelinaren ahizpa Victorianoren anaia batekin Kaparrenara ezkondu zen. Marzelinak eta Victorianok hiru seme-alaba dituzte.

Zintak

LEI-001

- **Proiektua**: Leintz bailarako ahozko ondarea
- **Elkarrizketatzailea(k)**: Irizar Kortabarria, Maider - Segura, Ainhoa
- **Data**: 2002-12-07
- **Iraupena**: 80 min
- **Euskarria**: Mini Disc
- **Kodifikatzailea**: Alberdi Bilbao, Itziar
- **Transkribatzailea(k)**: Agirrebeña, Aintzane

LEI-002

- **Proiektua**: Leintz bailarako ahozko ondarea
- **Elkarrizketatzailea(k)**: Irizar Kortabarria, Maider - Segura, Ainhoa
- **Data**: 2002-12-07
- **Iraupena**: 60 min
- **Euskarria**: Mini Disc
- **Kodifikatzailea**: Alberdi Bilbao, Itziar
- **Transkribatzailea(k)**: Agirrebeña, Aintzane

LEI-007

- **Proiektua**: Deba Eskualdeko Ahotsak - Leintz Gatzaga
- **Elkarrizketatzailea(k)**: Agirrebeña, Aintzane - Alberdi Bilbao, Itziar
- **Data**: 2005-06-08
- **Iraupena**: 60 min
- **Euskarria**: MiniDV
- **Kodifikatzailea**: Alberdi Bilbao, Itziar

LEI-008

- **Proiektua**: Deba Eskualdeko Ahotsak - Leintz Gatzaga
- **Elkarrizketatzailea(k)**: Agirrebeña, Aintzane - Alberdi Bilbao, Itziar
- **Data**: 2005-06-08
- **Iraupena**: 60 min
- **Euskarria**: MiniDV
- **Kodifikatzailea**: Alberdi Bilbao, Itziar

LEI-023

- **Proiektua**: Euskal Herriko Ahotsak
- **Elkarrizketatzailea(k)**: Elortza, Kepa
- **Data**: 2010-06-03
- **Iraupena**: 78 min
- **Euskarria**: Bideo digitala

Pasarteak

1. Gatz lantegiaren inguruko kontuak

- **Erref**: LEI-001/002
- **Iraupena**: 0:02:40. **Hasi**: 00:00:25. **Bukatu**: 00:03:05
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Lantegiak » Ekonomia eta industria » Gipuzkoako lantegiak » Debabarreneko lantegiak

Laburpena:
Gatz-fabrikaren inguruko kontuak. Bera gaztea zela, nagusiei ikusten zien lanean antzinako erara. Manantiala, depositu nagusia, eta beste eraikin batzuk behea jo zuten. Zenbat urte eman zituen bertan lanean. Dozena bat lagun lanean.

Transkripzioa
- Ba, igual hasteko, gatz-fabrikako kontuek edo...
- Gatz-fabrikakuek?
- Bai, apur bat gatza zela eitten zan, ta...
- Gatz-fabrikako kontuak orduan... Bai. Nik [modu] baten ikusi nittuen danak. Lehenauko [zaharrek] lehenauko labetan-ta itten euen gatz [...]... Orduan mutiko gaztia nintzen, ta ikusi itten nittuen, baiña ez dakitzu? Zerik ez. Gaztiak zerik ez. Zegaittik eze ura depositotik atarateko ta horreik gauza guztiok, ba, horrek danok ikusten nittuen. Ta erruberie bueltaka zela ebillen be bai. Ta danak. Baiña nik ez nekixen zetako zan ta zer eitteko zan ha. Ta gero, oin kasua allegau da, ba, ha mina-lekuko zera, tunela ta danak, ba, hundiduta euezen, ezta? Ya dana ha zerrau zanien, iñok kasorik ein ez, ta, ba, hundidu. Gu [hor] gebitzela, betik puskat hundiduten zanien, ba, arreglau eitten gittuen, ezta? Egurrakin zera in ta kuadrua in, ta ipini ta barriro jausten zan lekua zerrau, tapau ondo, ta pasua libre ifintten geben. Ta gero urte askuen egon zan, ba, iñok kasorik ein barik. Horreik danak zerrau in zien; ya manantialak be zerrau zien, ta depositto prinzipala be dana goraiño forrajiaz bete zan. Tellatua be ittokiñakin-ta, depositto prinzipalera hundidu zan dana; kuartoiok, [...] eta danok hara jausi zien. Ta gero iñok kasorik in barik. Gero Otxoak esaten osten niri "Ze, hor, hor...?" ta "Hor... [hor ibilittakorik], ba, [...], neu". Bai, egunen bat edo bi

einddakuak bai bateron bat, baiña bestela nik, ba, bederatzi-hamar urte ein nittuen hor. Otxoak esan eusten: "Oin hortxe gura gauke jartia zertxobait, ezta? Martxan edo, ahal balitza". Zegaittik eze lehenauko honek fabrika zaharrok eta, ba, hemenguori gatz-fabrikia zan, Gatzagakuori. Hemen ez euen besterik ezebe, gatz-fabrikia. Ta gatz-fabrikan, ba, biharra eitten geben, ba, dozena bat lagun edo... Bai. Ta hemen, ba, jentia zabaldu eitten zan kanpora, ezta? Baiña horra dozena bat lagun... Bai, hor biharrien ibiltten gintzen.

2. Lan-banaketa gizon eta emakumeen artean

- **Erref**: LEI-001/007
- **Iraupena**: 0:03:20. **Hasi**: 00:25:20. **Bukatu**: 00:28:40
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Ekonomia eta industria » Emakumeak lan-munduan (etxetik kanpo)
- Lantegiak » Ekonomia eta industria » Gipuzkoako lantegiak » Debabarreneko lantegiak

Laburpena:
Gatz lantegian gizonezkoak eta emakumeak lanean. Bera, galdaran ibilitakoa. Lan-banaketa. Bere lanaren inguruko zehaztasunak.

Transkripzioa
- Ta han lana, gatz-fabrikan ibili zitzenien, gizonezkuek eta emakumezkuek lana eitten zauien? Gizonezkuek eta emakumezkuek lana?
- Bai, gizonak eta emakumiek. Gu... Ni neu relebuen ibili nintzen betik. Bai. Gu errelebuen sei gizonezko ibili gintzen. Bai. Han guk esaten geuntsen, ba, goixen aparatuetakuak, ezta, gatza itten zertzen zana, ha goixen aparatuetan ibiltten zan, goiko tellapeien. Eskillarak, holaxe, burdiñazkuak, ta gero, egurrezko pasillua. [Ba... metruak], ba, porejenplo, urak ze kaloria dauken, gazixa ze kalorietan dauen, ta gauzak han aparatuetakuek ikusten eben. Ni neu ibili nintzen zerien, baporrien, kaldaran. Bai, kaldaran ibilli nintzen. Kaldaria, hamabost atmosfera gutxiena; hamabostetik hamazortzira, hamabostetik hamazortzira, hor; behin hamazortzittik gora be peligrua. Bai. Ta hamabostien, ba, ondo, ondo zertzen zan, gatza ondo eitten zan. Lau aparato euzen, ta lau aparatuok, ba, ondo itten euen gatzori. Baiña hor errelebuen-ta ibiltteko ez dao hor [gatza eitten eukitteko]. Zortzi ordu biher zittuen eitten eukitteko bakarrik, gatza eitten. Han gabeko hamarretan sartzen gintzen porsiakaso, porejenplo, jai egunetan-ta, ezta? Jaixen be, ba, biharrien ekitten gintzen, hurrengo, ba, gatz gutxitxo edo "Falta eitten jok eta pedido asko jaok" eta domeka gabien igual ekitten gintzen biharrien. Ta goxerarte ez zan gatzik, harik eta goxeko lauretan, ondo [baixoian], goxeko lauretan, ya lehelengo [entresakia] etarateko. Ta aparatu batek itten eben, lehelengo aparatuak, aparatoik haundixena edo... Ba! Neurrixak igual euken, baiña bero guztiok hartzen zittuen hor lehelenguek eta beste hirurak beste eitten eben hak bakarrik. Bai. Bestiak hiru aparatok lau ordutik lau ordura gatza ataraten jaten; ta horrek bestiorrek bittik bira, ordu bittik ordu bira. Bai. Gatza be hoba; zurixaua., ta dana.
- Bero gehixao hartzen ebalako?
- Hak lehelengo beruok hak hartzen zittuen. Ta ura, gatz-ura, iguala zan, zer, gradu igualetakua. Baiña beruak eta danak lehelenguak handik pasetan zien, ta hak hartzen zittuen, ta gero, gerokuek, ba, hak isten eben

bapor sobrantiaz. Bai, hak isten eben bapor sobrantiaz. Bai, ba, aparatuek ezkerreko aldien euezen; ezkerreko aldera, bai.

3. Lanaren inguruko zehaztasunak

- **Erref**: LEI-001/008
- **Iraupena**: 0:02:57. **Hasi**: 00:28:40. **Bukatu**: 00:31:37
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Lantegiak » Ekonomia eta industria » Gipuzkoako lantegiak » Debabarreneko lantegiak

Laburpena:
Lanaren inguruko zehaztasunak; galdara.

Transkripzioa
- Ta lehenengua suakin beroketan zan? Lehenengua suakin?
- Ura beroketan zan hor, oin azkenengo gatza eitten zan aldixen, iketzaz. Bai. Kaldaria, baporra. Baporren... Esaten euen itsasuko bapor baten kaldaria edo hola izeten zala. Kaldara bat, kaldara haundixa. Bai, han kaldara barruen, ba, erdi-sartuta gorputza, erdireiño sartuta. Gero hurrengo tubuak errebentau, tubua zulatu eitten zanien han ez zan ezebe ikusten. [Erak] eukitten eben presiñuakin [dana] baporra. Sue be, klaro, iketza zela zan fuertie, sue be [izeten] zan, baiña sue be [entzun] be eitten eben. Ha zuleketan zanien, “di-da!” kortau, freskatu dana aguro, tubue, ba, arregletako. Oso biheleku txarra izeten zan, berua, barruen oso bero egoten zan. Uraz pasetan geben, ur hotza sarri, baiña oso biheleku txarra. Ta kaldaria baporrezkua. Ta [sarririk] askotan, ba, ikusten ebenian apurtu zala, kortau dana ta, ba, atara gatzok eta aparatuak garbittu, zeaittik eze aparatuak astero-astero-astero garbiketan zien. Bai. Tubuak, horreik aparatuok, kobrezko ta zink ta latoi ta esaten euen holako mezklie eukela tubuak, ezta? Lau-lauak, kobre koloreko zerak, ta aparato bakotxak eruengo zittuen ez dakit berrogei edo... igual... berrogei tubo, departamentu baten, e? Holako [...] baten, altura haundixa, ba, eukiko eben igual haik metro bi edo bi terdi edo luzeeria. Ta haik aparatuak enmadrinauta eruten euen plakak euken euren zuluekin, neurrikuekin, ezta? Ta goittik behera sartzen zeben tubua ta enmadrinau eitten zeben, [...] sartu ez dain zerien, tubuetan. Ta han ez zan ez... junta... juntie ta bai, ba, urak kanpora urten ez deixen ta zerien. Ta juntiai plaka haundixak izeten zien ta haik, ba, juntak eruten zittuen urik nahastu ez zain, baiña tubuak danak enmadrinauta. Ta madriniaz enmadrinaten zittuen ta han ez zan pasetan. Han martxan jarten zeben, ta ura ifintten zotsen ta ez jauken eskaperik. Fuera! Dana enmadrinauta.

4. Ikatza Asturiastik ekartzen zen

- **Erref**: LEI-001/009
- **Iraupena**: 0:01:20. **Hasi**: 00:31:37. **Bukatu**: 00:32:57
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Lantegiak » Ekonomia eta industria » Gipuzkoako lantegiak » Debabarreneko lantegiak
- Politika » Gerraostea eta Francoren diktadura » Gerratik itzulera

Laburpena:
Erregaia, Asturiastik ekartzen zen. Ikatzaren kalitatea. Donostiara ekartzen zuten ikatza, portura. Ikatzaren inguruko azalpenak.

Transkripzioa
- Ta kalderetarako iketza ze zan, pago-iketza edo…?
- Ez, ez, zera, [artrazita] edo iketz hori. Ba, Asturiastik ekarten euen.
- Harri-iketza?
- Bai. Ha iketza be, ha be, han be iketza… guk laister igarten geutsen. Esaten geuntsen enkargauai: “Honek iketzonek ez dauko”, ta “Bai, oingo aldixen esan joskuan ez auela bestaldekoik, bestelakoik eta…”. [Hori] Donostiako puertotik ekarten euen. Horra barkuan ekarten euen iketza, ta hemen Gatzagako bat euen enkargau han puertuen, ta hari zertzen otsen: “Hi, bialdik hainbeste milla kilo; bialdik hainbeste” edo “[Bagu] bat edo bi” edo… Bai, gure zana. Ta [artrazita] iketz hona, garrik bapez ta berua eukitten ebena. Bentiladoriaz haxia azpittik, azpittik bentiladoriaz, […txuleta zeran], ta “ra!” jasoten eben gogua emoten otson puntu-punturaiño. Kentzen [zeutsen] bentiladorioi, zerrau baztarra guztiak eta, ba, zati baten, ordu-erdi edo hogei minutu edo gura zana, egoten zan bero normal-normalien. Bai.

5. Gatza garraiatzeko erabiltzen ziren kutxak

- **Erref**: LEI-001/010
- **Iraupena**: 0:02:08. **Hasi**: 00:32:57. **Bukatu**: 00:35:05
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Ekonomia eta industria » Emakumeak lan-munduan (etxetik kanpo)
- Lantegiak » Ekonomia eta industria » Gipuzkoako lantegiak » Debabarreneko lantegiak

Laburpena:
Emakumeen lana zein izaten zen; enbalaje-lana. Gizonezkoen lana. Gatza estaziora eraman eta trenean kargatzen zuten. Oholezko kajak erabiltzen ziren garraiatzeko.

Transkripzioa
- Ta horreik zien… gizonezkuek eitten zittuen horreik lanok, ezta?
- E?
- Kaldarako lanak eta horreik gizonezkuek…
- Bai.
- Gizonezkuen lanak zien horreik…
- Bai. Emakumiek enbalau besterik ez eben eitten. Kartoiak poltsetan sartu, poltsok zertzen zittuen, dobletan zittuen, ta kartoiak “al momento”. Han eskua hartuta eukenak, ba, uf! Ze asko, poltsa asko, egunian zertzen euen. Bai. Ta batek beste lanik ez bere kazu bategaz, ya kazutxo bat, neurrixa, ezta? Pixaketan-eta ibili barik, neurrixa izeten da, kazutxo bat. Ta poltsara “dast! dast! dast!”. Batek beste lanik ez eben eitten; egun

guztien. Bai. Batien bateri toketan jakon, bestien bestiei, bestien bestiei... egunien bat kanbixetan zien emakumiok. Ta besterik ez euen eitten, dana beteten. Emakumiak enbaletan, besterik ezebez.
- Kazutxo horreaz gatza hartu ta zakuetara, zakutxuetara, sartu...
- Bai, bai, dana. Ta, gero, haikin emakumiekin gizakume bat ibiltten zan. Batu eitten zan, ba, [...], ha izeten zan, han eskue hartuta eukenoi ta, ba, bakotxa bere puestuak eozen emonda ta fuera. Han ez zan iñobe. Ha ibiltten zan emakumiekin. Gero beste bat ibiltten zan, ba, kajak montetan; kajak montetan be bai, kajak, oholezko kajak. Kartoizkuekin-ta hasi zien, baiña ez eben erresultau. Puertuetan ta transportien ta trenien ta ibiltten euen transporte haundixa. Hemendik estaziñora jaso ta trenian. Ta ez euela erresultetan kartoiak. Pisua be bai, berrogeta hamar kilo hartzen euen. Holakoxe kajatxo baten, ba, berrogeta hamar kilo [...]. Oholezkua, oholezko tablia neurrikuak eindda kabezalak eta, zera, tapa ta gauza danak neurri-neurrikuak ekarten zittuan, ta montetan ebillenak josi besterik ez. Bai.

6. Gatza nola garraiatzen zuten

- **Erref**: LEI-001/011
- **Iraupena**: 0:01:30. **Hasi**: 00:35:05. **Bukatu**: 00:36:35
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Lantegiak » Ekonomia eta industria » Gipuzkoako lantegiak » Debabarreneko lantegiak
- Lanbideak » Negozioak, dendak

Laburpena:
Idiekin garraiatzen zituzten gatz-kaxak. Bideak nolakoak ziren; karreteroak ezin. Azkenean kamioietan garraiatzen zuten.

Transkripzioa
- Ta, gero, ha eitten zan karriau? Ta...
- Ta gero, ba, gu oin azken aldera ibili gitzen idixekin. Bai. Hor [Begiñarrokua] beste basarrittar bat, ta gurie ibili zien idixekin karriuan. Ta, gero, hau kamiñuau-ta enbreau-ta in auenien idixak ez zien [bale izeten]. Hor aldatz eta [repetxotxo], ta idixak jausi eitten zin “drast!”, labandu ta lurrera. Tiratu zela ein biher auen, labandu breaz. Ta, orduen, gero, karreteruok, ba, negau zien. Gurien aitta be, ba, ezin leikiela kamiñuen. Ta, gero, zuek ezautu be ingo zeuen igual, baiña... ez, zuen denporarako itxitta egon [be]... Atxabaltako [Alkur] kamioiaz.
- [Alkur], entzutie badaukat...
- [Alkur] Atxabaltakua, bai. [Alkur] ibiltten zan. Kamioia euken horrek bixen artian, horrek eta beste batek. Ta [Alkur] ibiltten zan kamioiaz ya azkenaldera. Kargetan gutsen kamioia ta Gatzagako almazenea, estaziñoko almazenea jasoten euen. Bai. Ta gero han eitten zanien, ba, bagoia... bagokada bat eitten zanien, eskaketan geun bagoia, ta guk obreruok, esaten oskun enkargauak, ba: “Bagoia jatok eta kargau ein bihar dozue”. Alamazenetik kargetan geben eta fuera. Bai.

7. Gatza nola garraiatzen zuten

- **Erref**: LEI-001/012

- **Iraupena**: 0:00:45. **Hasi**: 00:36:35. **Bukatu**: 00:37:20
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Lantegiak » Ekonomia eta industria » Gipuzkoako lantegiak » Debabarreneko lantegiak

Laburpena:
Gatz-kaxak idiekin garraiatzen ziren. Almazeneko lana.

Transkripzioa
- Lehen, kamioirik-eta ez zanien, idixekin almazenera erun biher izeten zan?
- Bai, almazenea, idixekin-ta almazenea, ta kamioiaz be bai. Kamioiaz be, ba, hurrengo aldixen, ba, [...] bagoia etorriko zala, etorri ez, ta, hurrengo aldixen, ba, pedidua [ematerako] igual apurren bat falta zala oinddio ta ez zala konpletau ta, ba, egun bat gehixao almazenien enplegetan zien ta gero almazenetik geuk kargetan gittuen. Bai. Oin balitza, ba, elebadoriek eta gauzak eta... ordun bizkarraz, bizkarrak gorri-gorri eindda. Kajak kantoi zorrotz-zorrotzakin ta segi! Bai.

8. Tren geltokian gatza gordetzeko tokia

- **Erref**: LEI-001/013
- **Iraupena**: 0:00:50. **Hasi**: 00:37:20. **Bukatu**: 00:38:10
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Lantegiak » Ekonomia eta industria » Gipuzkoako lantegiak » Debabarreneko lantegiak

Laburpena:
Almazena estazioan zegoen.

Transkripzioa
- Almazena nun euen?
- Estaziñuen.
- A! Estaziñuen euen... Almazena estaziñuan?
- Bai, estaziñuan bertan. “Gure Ametsa”...
- [...]
- “Gure Ametsa”, hantxe. Ta, ba, ha aparkaderua dauen han, zerori dauzena. Bai. Ta almazena euen lekura ixa “Gure Ametsa”-ko ha zera allegauko da, e? Komedoria.
- Komedoria [...], ta harutzatxuao esatziñua.
- Bai, almazena aparte euen estaziñotik. Estaziñua handikaldien, almazena hemetikaldien. Bai, holaxe.
- Ta gero ya handik, ba, repartidu ta...
- Bai. Hemengo transportioi hola izeten zan.

9. Rekadistak

- **Erref**: LEI-001/014
- **Iraupena**: 0:03:40. **Hasi**: 00:38:10. **Bukatu**: 00:41:50
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Lantegiak » Ekonomia eta industria » Gipuzkoako lantegiak » Debabarreneko lantegiak
- Lanbideak » Negozioak, dendak

Laburpena:
Rekadistak. Bertakoak Gasteizera joateko joera. Bergarara mandoarekin joaten zen rekadista.

Transkripzioa
- Gero egoten zien baitte errekadistak edo… Esan gura dot, transportie esan dozu ta rekadistak edo errekauek eitten ibiltten zienak edo…?
- Bai, hemen errekauak orduen, ba, errekau gutxi, ezta? Zegaittik eze hemendik bertatik Vittorixara jentia faten zan trenian.
- […] esan gure dau [karreterue]. Martzel ta Patxi ta…
- Bai. Hemendik lehelengo errekaurik haundixenok eitten, ba, Vittorixara faten zan bertako jentia. Ta Vittorixara fan ta, ba, handik […]. Baiña etxien beti zerbaittek falta eitten dau. Ta falta eitten ebenien hemen bertan kalien euen bat rekadista ibiltten zana Bergarara; goixien urten ta gabien bueltetan zan Bergaratik. Mando bategaz, mula zer haundi bategaz, karrua ta rekadistia. Bai. Marzel, Marzelo Elgoibar. Hil zan. Edadekua zan; ya, ba, gu gaztiak eta ha edadekua. Ta, ba, ha akostunbrauta euan holaxe. Bai, hemen […] be gabetan, ha astien ez dakit zenbat egunien fango zan, baiña ha astien egun bi, hiru edo lau igual fango zan. Ta gero Maulandatik hona gorako, sarririk askotan, pisua ta karrua ta mandua be ya […] bueltia eindda kantsauta, behixakin semiak urteten utsen Maulandara. Behixek eukitten zittuen pareja bat etxien, ba, terrenuetan-ta biher puskat eitteko, ta gero behixekin Maulandara urteten utsen ta haik lagunketan utsen hona etorten behixekin. Bai.Ta hak, ba —ni akordetan naz— batien… gurien be, ba, zerbait etxien-edo falta bazan edo, hurrengo edozer gauza, ba, txutxerixaren batzuk igual, ta, ba, “Haretxek ekarri bihar dozu, Marzel” ta “Bai, bai, ekarriko dotsut”. Ta ya esta. Hak errekauak eitten zittuen. Hartan ona, e! [Buru… buru] ona hartan. Bai.
- Ta fan ze eitten zan, karrua hutsik faten zan ta gero karrua beteta etorri?
- Sarri gatzak-eta eruten zittuen, zegaittik eze, ba, hor behien be batzuk: “E! Ekarridazu zaku bat gatz!” batek be igual; beste batek igual, ba “Urlixa lekutatik ekarridazu hauxe ogixau edo bestia”; milla errekau modu. Ta, ba, hak ein eitten zittuen. Ta hak —akordetan naz ni— behixakin-ta gatza-fabrikatik, ba, igual hiru-lau zaku ekarten zittuen kalera. Ta kargau ta hurrengo egunien urteteko goxien kargauta eukitten eben gertu-gertu etxekuok ipintten utsen. Ta, ba, ha goxien hartu ta faten zan preparauta. Bai, errekauak.
- Gatzak errepartidu…
- Bai. Gero [basuen…], ba, jentiek, ba, “Etorriko dok” edo “Bixer fango gaittuk etxera”; hemen kalekuok, ba, bertakuok bertara faten gintzen ta, ba, karruen-edo han eukitten eben etxien-edo erretirauta. Errekauek gauza haundirik ez zan izeten, baiña… Hurrengo… Hurrengo igual “Ekarrizu zesto bat” igual, “barrixa”; ta hemen, ba, hau zestero jentiau, hau orduen ez zeben esistiduten hemen, ta hak hor behe-aldetik ekarten zittuen.

10. Rekadista lanaren inguruko zehaztasunak

- **Erref**: LEI-001/017
- **Iraupena**: 0:01:50. **Hasi**: 00:48:50. **Bukatu**: 00:50:40

- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Lanbideak » Negozioak, dendak

Laburpena:
Rekadistak erabiltzen zuen gurdia nolakoa zen. Gurdian zama garraiatzen zuen bakarrik; jenderik ez.

Transkripzioa
- Eta karrue zelakue zan, ba? Zelako karrue eukitten euen?
- Karrue errubera galantakin ta bi erruberakua bakarrik. Bi errubera.
- Tolduaz.
- Tolduaz?
- Bai.
- Bai, bai, bai. Ha tolduaz ta aurrien be asientuaz ta dana karruoi. Formala [itten] eben. Bai. Honek, Marzelo Elgoibarrek, laukua, horrek be laukua: aurrien bi ta atzien beste bi. Aurrien estutxuaua, atzekua zabalao... Bai. Esaten eben torpetxuaua izeten zala, baiña seguruaua. Laukua seguruaua; kargia alde batera eukitta be, ba, hurrengo kaballuek be labankada bat edo edozer gauza eindda, ba, kargiek ez ebela domiñetan ez atzera ta ez aurrera. Lau erruberakin, ba, ondo. Torpetxuaua esaten eben. Bai, entzunda nenguen ni harei ta.
- Jendeik ez zauen ebalten, ez? Karruan jenteik ez zan ibiltten...
- Ez.
- Jenteik ez, jenerua bakarrik...?
- Ez, iñor ez auen ibiltten, eurak bakarrik.
- Bai, eurak bakarrik. Ez, ez, ez. Eurak, eurak. Bai. Harek seme bi etxien, ta haik lagunketan otsen dana. Berak ya hoixe biajiori bakarrik. [Han] oso edadetu ta gero eitten eben, e! Ta Bergaratik bueltia ein ein biher da! [Ha] beti batien ikusi, bestien ikusi... Mondrau parien be ikusitta [dauket behin baiño sarrixao], ta ha oiñez. Bateko errekauak, bestia bestia, bestia bestia... oiñez, “tikirri-takarra”. Bai.

11. Rekadista lanaren inguruko zehaztasunak

- **Erref**: LEI-001/018
- **Iraupena**: 0:01:25. **Hasi**: 00:50:40. **Bukatu**: 00:52:05
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Lanbideak » Negozioak, dendak

Laburpena:
Rekadistaren lanaren ingurukoak: zenbatero egiten zituen bideiak; jaiegunik ez...

12. Garraioak: bizikleta; trena...

- **Erref**: LEI-001/019
- **Iraupena**: 0:02:25. **Hasi**: 00:52:05. **Bukatu**: 00:54:30
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Garraioak » Trenak
- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Auzoak
- Iritziak » Antzinako bizimoduari buruzkoak

Laburpena:
Bizimodua asko aldatu da. Eskoriatzara, inguruko herrietara bizikletan joaten ziren; denborara, motorrean. Trenaren ibibidea, geltokiak. Toponimia.

13. Inguru hartan egondako tren istripua

- **Erref**: LEI-001/020
- **Iraupena**: 0:01:25. **Hasi**: 00:54:30. **Bukatu**: 00:55:55
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Garraioak » Trenak

Laburpena:
Trena deskarrilatu zeneko azalpenak. Duela 40 urte inguru gertatutako istripua. Handik denbora batera trena kendu zuten.

14. Antzinako bizimodua eta berrikuntzak

- **Erref**: LEI-001/021
- **Iraupena**: 0:00:35. **Hasi**: 00:55:55. **Bukatu**: 00:56:30
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko bizimodua » Baserriko bizimodua
- Iritziak » Antzinako bizimoduari buruzkoak

Laburpena:
Antzinako bizimodua nolakoa zen. Berrikuntzak egun.

Transkripzioa
- Bai. Alde guztietara ez dau begitu, [baiño] oin adelantua jarri da, bai? Ta adelantuaz ez dau. Baiña gure denporan ez zan holako adelanturik eta orduen aixkoria bizkarrien ta arrea! hareaz. Goxien fan ta gabera arte, geratu be. Oin, oin motosierrak, oin egur gogorra bada be, igual-igual motosierriaz “rast!” ebaten dotsue ta ya esta.

15. Baserrian eta lantegian lan egin beharra

- **Erref**: LEI-001/022
- **Iraupena**: 0:01:10. **Hasi**: 00:56:30. **Bukatu**: 00:57:40
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko bizimodua » Baserriko bizimodua
- Iritziak » Antzinako bizimoduari buruzkoak

Laburpena:
Basomutil ibilitakoa. Lantegian eta baserrian lan egin behar. Gariaren garrantzia.

Transkripzioa
- Basomutil be ibilittakua zara?
- E?
- Basomutil be ibilittakua...
- Bai.
- Ba, guztira. Hemen etxien euenak, ba, guztira ein biher izeten eben.
- Ta gero...
- Fabrikan be bai, baiña gero handik ordu librietan, ni betik kasik errelebuen zela ibili nitzen, basarrixen be bai.
- Ein ein biher...
- Bai.
- Gero [...] ...
- Baitte, ze oingo konturik ez euen orduen, e? Orduen, orduen garixa be etxerako urterako ogixa eittteko etxien hartzen zan. Etxerako justo samar, baiña etxien hartzen zan. Ta etxien. Ta garixe erein ta hortik eta hemetik eta itteko, ba, betik, betik in biher zeben lana. [Parejakin] lana soluen ta baztar guztietan. Oin danak zelai itxitta daoz. Ta geuk be orduen bastante terreno eukitten geben; oin bapez. Oin ez... oingo jentia... Geu be holaxe nagittu gara, e! Geu be.
- Aldatu ein da ta...
- Bai. Ya oingue ikusi ta, ba, geu be hartaraxe jarri.

16. Feriara Gasteizera joateko ohitura; txerri-tratua

- **Erref**: LEI-001/025
- **Iraupena**: 0:03:10. **Hasi**: 00:59:40. **Bukatu**: 01:02:50
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Euskara » Lexikoa
- Baserria » Baserriko lanak » Herrira saltzera, erostera
- Baserria » Baserriko lanak » Baserriko animaliak

Laburpena:
Idiak saltzera Gasteizera. Feriak asko aldatu dira; lehenago asko saltzen zen. Txerri-tratua Gasteizen; "kurriñeroa".

Transkripzioa
- Aurrekuan esan zosten Vittorixara be fanda zazela, ez? idi-parie saltzen.
- Bai. Ni mutiko haundixe ez nitzela, txikitxue nitzela, aittaaz-ta faten nitzen Vittorixara idixek saltzen. Kanbixau; idirik ikusten bazan, kanbixau. Baiña Santixauetan kendu ta [komenta] izeten zan, ba, tenporada bat “Ba! Oin hiru-lau hillebetian ez jaukau lanik etxien” eta orduen, ba, idixek saltzeko kondeziñuetan eozenak saldu eitten zittuen. Bai. Ta orduen tratuek plazan bertan eitten zien. Gaur, gaur iñun traturik-eta ez dot nik ikusi. Fan izen naz plazetara-ta hola noizbait lehen, oin ez, oin bapez, baiña lehenao-lehenao faten nitzen. Ba, noizbaitten ganauak [ferixara...] eta fan. Ta, ba, lehenao ikusten zan preziua, “Hainbeste emongo dostat”, bestiak hainbeste eskatu, bestiek bestie... Oin... Edo igual-igual da txarrittan-ta. Fan Vittorixara ta zer da, ta telefonotik “trrrriiiin” abisau ta “Hi, ze

egunetan? Txarrikumak biher jittuu” ta “Urlixa egunetan fango nauk”, kotxian. Ta “rast!” kanbioiak Vittorixako lehenauko abiaziño-kanpo zaharrien. Ferixia itten zan gero. Ez eben ezebe ikusten. Txarri-ferixia edo zera eitten zan. Kanbioi batetik bestera kanbixetan bakarrik ikusten zeben ferixioi. Gu be faten gintzen, ba, orduen, ba, txarritxo bi edo hiru be igual hazi eitten gittuen etxien. Ta hazi ta, ba, […] egoten zan. Ta hazi etxien ta fan ta, ba, hari abisau. Badakitzu, zera, kurriñerua. Hemen “kurriñero” esan ezkero ha danak ezauketan daue.
- “El txurrinero”, bai, bai…
- “Kurriñerua”?
- Txarri-tratuen [dediketan zan].
- “Txurriñero” esaten […]
- “Txurriñero”?
- “Txurriñero”, bai.
- [Txarrixek] “los txurriñes”.
- “Txurriño”, ba, txarrikumak.
- […] “txurriñes”.
- Hak kanbioikadak txarrikumak, berak esaten eben Valenzia aldera ta, kanbioiak baiña. “Zer da, hola…” ta “Joño! Kargauta… Kauen! Txarrikumak biher jittuat eta kargau dostak eta…”, “Ez, oindio etorriko dittuk hobak. Zuendako hobak etorriko dittuk”. Ta hak zela jakitten eben hemengo jentiek ze klase-modu edo zelakuek gure izeten zittuen, ta beste kanbioikada bat. Ta bat haundixe kargetako, hemen Araba […]-eta ibiltten zittuenak, bi kamioi, haik txarrikumaz beteta, batera pasa ta aide! Ta neuk esan be “Baiña zela, zela hainbeste txarri?” ta “Ba! Honek salduta jaukat nik segittuan”. Bai.
- Txarrixak jaso ta…
- Bezeruek, bezeruek hartuta. Fan ta itxuria…

17. Gasteizera idiak saltzera

- **Erref**: LEI-001/026
- **Iraupena**: 0:01:25. **Hasi**: 01:02:50. **Bukatu**: 01:04:15
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Herrira saltzera, erostera
- Baserria » Baserriko lanak » Baserriko animaliak

Laburpena:
Gasteizera oinez idiekin. Egiten zuten ibilbidea. Idiak noiz eta zergatik saltzen zituzten.

Transkripzioa
- Zeuek oiñez Vittorixara? Oiñez?
- Idixekin bai.
- Idixekin…
- Oiñez, oiñez. Faten gintzen hemendik Betoñoaiño idixekin. Ta gurian aittak, ba, lagun bat eukan hango beziño bat, Betoñoko konbentuen bestaldetik kamiñuen, pare-parian. Ta lagun bat euken ta, ba, zer ta ikusten baeben noizbaitten [batenbaten] “Hi, ba, santixauetan etorri gure duenia]. Abisau barik be igual, e! Ni han egongo nauk”, “Bueno, bien”. Ta, ba, […] Idixok urte bi edo hirutik-edo kanbixau eitten gittuen. Hemen lanien ondo jarten zienien, Arabarako moduen jarten zienien, saldu. Ze dirua hor egoten zan, arabarrak be konfiantzazkuak, ba, betik…betik

gehitxuao. Ta hara fan, hara allegetan gintzen gaberdi hurtxuen edo hola ta idixoi jaten emoten gutsen ittoien, ta geu be erretiretan gintzen ta eurek be bai. Ta ohia, e! Hantxe gertu. Ta gu aitta-semiok han alojetan gintzen. Goixien jagi, ta idixei jaten emon ta hortik eta hemetik idixak plazara atara ta aide idixekin…

18. Basoko lana: zuhaitzak trontzarekin botatzen zituzten

- **Erref**: LEI-001/031
- **Iraupena**: 0:02:44. **Hasi**: 01:10:20. **Bukatu**: 01:13:04
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Mendiaren aprobetxamendua

Laburpena:
Basoan lanean. Zuhaitzak trontzarekin botatzen zituzten. Arrasaten erositako trontza.

19. Zuhaitzak botatzearen inguruko kontuak

- **Erref**: LEI-001/032
- **Iraupena**: 0:00:56. **Hasi**: 01:13:04. **Bukatu**: 01:14:00
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Mendiaren aprobetxamendua
- Natura » Meteorologia

Laburpena:
Pagoa "kapau". Zuhaitzak botatzearen inguruko azalpenak. Egurra zertarako behar izaten zuten.

Transkripzioa
- Trankilo, bai. Holaxe.
- Pagua “kapau” hori zer da? Pagua “kapau” esan dozu. Hori zer da?
- Kapau, pagua…
- Alde batera fan dain.
- …materixalerako-ta ipurdixe kuriosotu eitten jako ebateko.
- Ipini […] ez dain noberana fateko.
- Ta gero, noberak gure daben aldera botateko han goittik behera kapaduria, haren fallora…
- Fan dain?
- Bai. [Botaten dozun nibel igual] badao ta pisu apurtxo bateaittik bestaldera be zeuk kapaduria ein dotsazun aldera fango da. Bai, bai.
- Arbolie txikiñe bada, bueno, bultzatute fango da, baiña haundixe bada…
- Bai, bai. Haundixen igual. Haundixai be kapadura haunditxuaue ein ta… Bai. Gu, ba, gu basuan-ta ez; holakoxen baten. Bestela etxeko bihelekuak: etxerako sutarako egurra ta, ba, hemen urtien…

20. Herriaren aldaketa

- **Erref**: LEI-002/004
- **Iraupena**: 0:00:25. **Hasi**: 00:05:20. **Bukatu**: 00:05:45

- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939)
- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Aldaketak eta arazoak

Laburpena:
Gatzaga asko aldatu da. Gerra garaiko kontakizunak.

Transkripzioa
- Oseake, aldatu, urte gutxixen be asko aldatu da Gatzaga…
- Bai. Ta gero, ba, gerra-ostien kañonazuek eta hortiko eta hemetiko ta, ba, desbarajustie ta, ba, iñok arreglau ez ta honek etxe zaharrok danak behera. Enda abandonauta [euen herrixa].
- Bota ein zittuen.
- Baiña oin ya badoia apurtxoka-apurtxoka.
- Bai, bai, asko aldatu da. Bai, etxiek asko barriztau in die ta…
- Bai, horixe.

21. Gatz-fabrika; dendak...

- **Erref**: LEI-002/005
- **Iraupena**: 0:01:15. **Hasi**: 00:05:45. **Bukatu**: 00:07:00
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Lanbideak » Negozioak, dendak
- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Merkataritza, dendak (kokapena)
- Lantegiak » Ekonomia eta industria » Gipuzkoako lantegiak » Debabarreneko lantegiak

Laburpena:
Gatz-fabrika. Dendak; barberoak...

Transkripzioa
- Gatz-fabrikatik aparte beste lanik, beste lan-klaserik hemen ez zan izaten? Esan gura dot, beste ofiziorik edo…? Lana hemen gatz-fabrikan eta…
- Hemen ofizio hola fijorik…
- Bestela, basarriko…?
- Guk be basarrixa besterik ez dou ikesi, e?
- … dendarixak eta…
- Nire anaiak-eta, ba, faten zien… […]
- Oin dendarik be ez dao ta ezebe ez dao ta oin dana ezer bihar badozu kanpora fan bihar dozu. Orduen bi denda egoten zien kontinuo. Denda bi beti. Bai.
- … lagunketan euen, ezta? Baiña…
- Ta bi denda [azen] orduan, e? Bi denda orduan Gatzan?
- Bi, bi, bai.
- Bi denda ta barberue be bai ta…
- Barberue be bai. Bi barbero eozen.
- Bi barbero?
- Bi anai.

- Alpargaterue be bai, ez? Alpargaterue be bai…
- Bai, alpargaterue be egon zan hor Azpeitti, Azkoitti ez dakit nungue zan bat. “Txulo” esaten otsen.
- Ez dakit zelan […], apellidue zan “Txulo” edo zelan zan?
- Ez, ba, moten bat.
- A! Moten bat…
- Moten bat izengo zan. Bera moreno-morenua […], bizarra ta beltza ta zerien ta, ba… Bai, esaten otsen. Ta hak alpargatak eitten zittuen hak bai. Hak alpargatagiñen ta danien gero.

22. Batzoki zaharra

- **Erref**: LEI-002/006
- **Iraupena**: 0:00:55. **Hasi**: 00:07:00. **Bukatu**: 00:07:55
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Merkataritza, dendak (kokapena)
- Politika » Jarrera politikoak » Abertzaleak

Laburpena:
Batzoki zaharra. Denda.

23. Eskola gutxi; abarkagilea maisurik onena

- **Erref**: LEI-002/007
- **Iraupena**: 0:00:20. **Hasi**: 00:07:55. **Bukatu**: 00:08:15
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskola
- Baserria » Baserriko lanak » Baserriari lotutako lanbideak

Laburpena:
Eskola gutxi. Abarkagileak erakutsi zion dakien guztia.

24. Parrokoari lagundu eta eskolara berandu

- **Erref**: LEI-002/008
- **Iraupena**: 0:02:15. **Hasi**: 00:08:15. **Bukatu**: 00:10:30
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizarekin lotutako pertsonak
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskola

Laburpena:
Egunero mezara parrokoari laguntzen. Eskolan haserre berandu heltzearren.

25. Mutikotako kontuak: basoko lana; eskola

- **Erref**: LEI-002/009

- **Iraupena**: 0:01:20. **Hasi**: 00:10:30. **Bukatu**: 00:11:50
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Auzoak
- Baserria » Baserriko lanak » Mendiaren aprobetxamendua
- Baserria » Baserriko lanak » Baserriari lotutako lanbideak

Laburpena:
Mutikotan basoan lanean. Nordebizi. Dorleta ingurua. Lana amaitu ostean abarkagileak klaseak ematen zizkion.

26. San Juan bezperan soroen bedeinkapena

- **Erref**: LEI-002/011
- **Iraupena**: 0:02:50. **Hasi**: 00:14:10. **Bukatu**: 00:17:00
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Eliza giroko ospakizunak
- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Ohiturak eta sinesmenak
- Baserria » Baserriko bizimodua » Baserriko bizimodua

Laburpena:
San Juan bezperan abade bi ibiltzen ziren soroak bedeinkatzen. Bedeinkapena, oilasko pare ederraren truke. Aitajaunaren iritzi-aldaketa.

27. Ohitura zaharrak: kanpai-garia

- **Erref**: LEI-002/012
- **Iraupena**: 0:02:00. **Hasi**: 00:17:00. **Bukatu**: 00:19:00

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Eliza giroko ospakizunak
- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Ohiturak eta sinesmenak
- Baserria » Baserriko bizimodua » Baserriko bizimodua

Laburpena:
Kanpai-garia. Ohitura zaharrak; etxez-etxe eskean. Bedeinkapenak; oilaskoak.

28. Erlijio gaietan aldaketa ugari

- **Erref**: LEI-002/013
- **Iraupena**: 0:01:35. **Hasi**: 00:19:00. **Bukatu**: 00:20:35
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

Laburpena:
Erlijioaren inguruko gaietan gizartean eman den aldaketa. Abadeen janzkera aldaketa.

29. Erromeriak inguruko auzoetan

- **Erref**: LEI-002/014

- **Iraupena**: 0:03:05. **Hasi**: 00:20:35. **Bukatu**: 00:23:40
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Aisia » Jai-giroa » Erromeriak

Laburpena:
Erromeriak Marulandan; Landan... Soinujoleak. Erromeria eguna nolakoa izaten zen: mezara; itulan egin; arrosarioa; danbolina... Landako erromeria.

30. Erromeria kontuak; inguruko herrietako gazteekin harremana

- **Erref**: LEI-002/016
- **Iraupena**: 0:02:05. **Hasi**: 00:24:15. **Bukatu**: 00:26:20
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Inguruko herriak eta auzoak
- Aisia » Jai-giroa » Erromeriak
- Aisia » Taberna giroa » Jokoak

Laburpena:
Arabako herritarrekin harremanak nolakoak. Bolatokietan; erromeriatan elkartzen ziren. Landako erromeria oso handia. Aramaitakoan, ilundu aurretik, etxera. Gauzak erabat aldatu dira.

31. Sorginen inguruko kontuak

- **Erref**: LEI-002/017
- **Iraupena**: 0:05:40. **Hasi**: 00:26:20. **Bukatu**: 00:32:00
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Euskara » Bilketa linguistikoa » Toponimia
- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Ipuinak, mitoak eta istorioak

Laburpena:
Sorginen inguruko ipuinak. Aitajaunak zekizkien sorgin-ipuinak. Toponimia: Sorgin-bolalekua. Kontu zahar bat gogoan du.

32. Umetako jolasak; lagun-taldea

- **Erref**: LEI-002/019
- **Iraupena**: 0:01:05. **Hasi**: 00:32:50. **Bukatu**: 00:33:55
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Auzokoen arteko harremana
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Jolasak

Laburpena:
Umetako jolasak: kaka-torreka; lau-kantoeka. Lagun-taldea.

33. Boleta-jokorako zaletasun handia

- **Erref**: LEI-002/020
- **Iraupena**: 0:01:45. **Hasi**: 00:33:55. **Bukatu**: 00:35:40
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Aisia » Taberna giroa » Jokoak

Laburpena:
Boleta-jokoa. Diru asko jokatzen zen. Zaletasun handia. Dirua; ardoa eta ogia ere jokatzen ziren.

34. Boxeoa ikustera Oñatira

- **Erref**: LEI-002/022
- **Iraupena**: 0:00:50. **Hasi**: 00:36:25. **Bukatu**: 00:37:15
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Gaztetako ibilerak
- Aisia » Kirola » Boxeoa

Laburpena:
Boxeoa ikustera Oñatira joan ziren behin. Paco Bueno boxeolaria. Gatzagatik bizikletan gauez Oñatira.

35. Gaztetan bizikletarekin batera eta bestera

- **Erref**: LEI-002/023
- **Iraupena**: 0:02:30. **Hasi**: 00:37:15. **Bukatu**: 00:39:45
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Gaztetako ibilerak
- Aisia » Kirola » Txirrindularitza

Laburpena:
Gaztetan bizikletan inguru guztietara. Gatzagako txirrindulari ezaguna. Lehenagoko bizikletak nolakoak.

36. Lagun taldea bizikletan

- **Erref**: LEI-002/024
- **Iraupena**: 0:01:05. **Hasi**: 00:39:45. **Bukatu**: 00:40:50
- **Multimedia**: audioa online entzungai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Bideak
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Gaztetako ibilerak

Laburpena:
Lagun taldea bizikletan hara eta hona. Lehenago bideak txarrak ziren; baina orain taldean joatea arriskutsua.

37. Gatzagan eman diren aldaketak

- **Erref**: LEI-007/004
- **Iraupena**: 0:03:00. **Hasi**: 00:06:05. **Bukatu**: 00:09:05

Gaia(k):

- Politika » Jarrera politikoak » Karlismoa, liberalismoa
- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Kaleak, plazak
- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Aldaketak eta arazoak

Laburpena:
Aitajaunak Karlistadetan parte hartu zuen. Gatzaga asko aldatu da; erdigunean egin diren berrikuntzak. Frontoia.

38. Gatzagan dauden arkuak; prozesioak

- **Erref**: LEI-007/005
- **Iraupena**: 0:02:25. **Hasi**: 00:09:05. **Bukatu**: 00:11:30

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Kaleak, plazak
- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Eliza giroko ospakizunak
- Ohiturak eta bizimodua » Erlijioa » Elizaren indarra

Laburpena:
Kale izenak. San Inazio arkua. Antzina, prozesioetarako arkuak garbitu egiten ziren; itxi ere egiten zituzten. Arkuak garbitzen zeintzuk ibiltzen ziren. Erlijioak lehenago zuen indarra galduz joan da. Arku guztietan aldareak ipintzen zituzten.

39. Gatzagako erdigunea: kaleak, arkuak...

- **Erref**: LEI-007/007
- **Iraupena**: 0:02:45. **Hasi**: 00:12:15. **Bukatu**: 00:15:00

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Eraikuntzak eta azpiegiturak
- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Kaleak, plazak

Laburpena:
Gatzagako erdigunean egon diren aldaketak. Arkuak herri guztian zehar; non zeuden; santuaren izena. Plaza, arkupea, frontoia...

40. Leintz Gatzagako arkuen inguruko azalpenak

- **Erref**: LEI-007/008
- **Iraupena**: 0:01:15. **Hasi**: 00:15:00. **Bukatu**: 00:16:15

Gaia(k):

- Iritziak » Antzinako bizimoduari buruzkoak
- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Eraikuntzak eta azpiegiturak

Laburpena:
Antzina arkuak itxi egiten zituztela aipatzen zuen bere aitonak.

41. Leintz Gatzagako perratokia

- **Erref**: LEI-007/009
- **Iraupena**: 0:02:15. **Hasi**: 00:16:15. **Bukatu**: 00:18:30

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Kaleak, plazak
- Lanbideak » Antzinako lanbideak » Errementariak, ferratzaileak

Laburpena:
Leintz Gatzagako erdigunea nola aldatu den. Perratzailea; perratokia.

42. Herri-basoak; esparrua

- **Erref**: LEI-007/010
- **Iraupena**: 0:04:50. **Hasi**: 00:18:30. **Bukatu**: 00:23:20

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa
- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Auzoak
- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Udala

Laburpena:
Etxe gehienek ortu txiki bat ere izaten zuten; askotan, baita abere batzuk ere. "Venta Fría" Behiak ibiltzeko esparrua; dena itxita zegoen. Behiak udalean erregistratuta egon behar izaten ziren. Herri-basoak. "Partizalak".

43. Etxe gehienetan ortua eta abereak

- **Erref**: LEI-007/011
- **Iraupena**: 0:04:40. **Hasi**: 00:23:20. **Bukatu**: 00:28:00

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Auzoak
- Baserria » Baserriko lanak » Baserriko animaliak
- Baserria » Baserriko lanak » Mendiaren aprobetxamendua

Laburpena:
Behorrak non egoten ziren negu aldean. Toponimia; inguruko mendiak. "Venta Fría" Herriko esparrua. Gatzagan, baserri tankerakoak ziren etxe gehienak. Ortuak, soroak. Urte guztirako garia, artoa, etab. ereiten zuten. Etxerako egurra.

44. Umetako lanak baserrian

- **Erref**: LEI-007/012
- **Iraupena**: 0:02:50. **Hasi**: 00:28:00. **Bukatu**: 00:30:50

Gaia(k):

- Euskara » Lexikoa
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko zereginak
- Baserria » Baserriko lanak » Mendiaren aprobetxamendua

Laburpena:
Behiak esparruan ibiltzen ziren eta bakoitzak bere "arrana" izaten zuen

(zintzarria). Ume-umetan baserrian egiten zituzten lanak: itulan egin; eskolara joan aurretik behiak esparrura eraman."Petriña".

45. Euskara batua eta euskalkiak

- **Erref**: LEI-007/013
- **Iraupena**: 0:01:50. **Hasi**: 00:30:50. **Bukatu**: 00:32:40

Gaia(k):

- Euskara » Euskalkia, herri hizkerak, euskara batua
- Aisia » Kultura » Irakurtzea

Laburpena:
Euskara batua vs. euskalkiak. Irakurtzeko zaletasun handia.

46. Euskalkia

- **Erref**: LEI-007/014
- **Iraupena**: 0:00:40. **Hasi**: 00:32:40. **Bukatu**: 00:33:20

Gaia(k):

- Euskara » Lexikoa
- Euskara » Euskalkia, herri hizkerak, euskara batua
- Baserria » Baserriko lanak » Baserriko animaliak

Laburpena:
Euskalkia; lexikoa. "Txiliña".

47. Zintzarrien inguruko azalpenak

- **Erref**: LEI-007/015
- **Iraupena**: 0:03:15. **Hasi**: 00:33:20. **Bukatu**: 00:36:35

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Baserriko animaliak
- Euskara » Lexikoa

Laburpena:
Ardientzat inguru egokia. "Arrana" zeini ipintzen zitzaion; ardi edo behi okerrenari, handiena. Zintzarriak non erosten zituzten. Zintzarrien inguruko azalpenak.

48. Gatzagako perratzailea

- **Erref**: LEI-007/016
- **Iraupena**: 0:02:10. **Hasi**: 00:36:35. **Bukatu**: 00:38:45

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Baserriko animaliak
- Lanbideak » Antzinako lanbideak » Errementariak, ferratzaileak

Laburpena:
Gatzagako perratzailea, Anselmo Galdos. Gerora Aretxabaletara joan zen. Bide ondoan zuen perratokia; idiak bertara eramaten zituzten.

49. Gerra garaian erre zen baserria

- **Erref**: LEI-007/017
- **Iraupena**: 0:02:05. **Hasi**: 00:38:45. **Bukatu**: 00:40:50

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko bizimodua » Baserriaren historia eta kokalekua
- Ekonomia eta industria » Industria motak » Zapatagintza

Laburpena:
Agarre baserria gerra garaian erre zeneko kontuak.

50. Ermandadea; idiak baserri gehienetan

- **Erref**: LEI-007/018
- **Iraupena**: 0:02:50. **Hasi**: 00:40:50. **Bukatu**: 00:43:40

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Baserriko animaliak
- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Auzoak
- Lanbideak » Antzinako lanbideak » Errementariak, ferratzaileak

Laburpena:
Perratokia; perratzailea Gatzagan. Idiak baserri gehienetan; garai batean ermandadean 24 idi-pare egon ziren. "Maiordomuak", idiak ikuskatzen.

51. Ermandeadearen ingruuko azalpenak

- **Erref**: LEI-007/019
- **Iraupena**: 0:03:05. **Hasi**: 00:43:40. **Bukatu**: 00:46:45

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Baserriko animaliak
- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Auzoak

Laburpena:
Ermandadearen inguruko azalpenak. Baserri guztiak sartzen ziren orduan sozietate horretan.

52. Ermandadea; herriko marka

- **Erref**: LEI-007/020
- **Iraupena**: 0:03:00. **Hasi**: 00:46:45. **Bukatu**: 00:49:45

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Baserriko animaliak
- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Auzoak

Laburpena:
Ermandadearen inguruko azalpenak. Etxerik etxe ibiltzen ziren ermandadeko arduradunak. Herriko marka, "S" bat zen (Salinas).

53. Bi ermandade Leintz Gatzagan

- **Erref**: LEI-007/021

- **Iraupena**: 0:02:05. **Hasi**: 00:49:45. **Bukatu**: 00:51:50

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Auzoak
- Baserria » Baserriko lanak » Baserriko animaliak

Laburpena:
Gatzagan bi ermandade zeuden. Olaun aldekoa eta Goierrikoa. Urtero-urtero "maiordomua" aldatzen zen.

54. Suaren aurkako asegurua

- **Erref**: LEI-007/022
- **Iraupena**: 0:01:00. **Hasi**: 00:51:50. **Bukatu**: 00:52:50

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Auzoak

Laburpena:
Suaren aurkako asegurua, aitajaunaren sasoitik bai behintzat.

55. Argindarra; ur-korrontea

- **Erref**: LEI-007/026
- **Iraupena**: 0:05:40. **Hasi**: 00:56:50. **Bukatu**: 01:02:30

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Errota
- Lantegiak » Ekonomia eta industria » Gipuzkoako lantegiak » Debagoieneko lantegiak
- Herria, azpiegitura » Berrikuntzak » Argindarra eta ura

Laburpena:
Argindarra betidanik ezagutu du etxean. Marulanda errotatik eta gatz fabrikatik ere ekartzen zen indarra. Ur-korrontea.

56. Ur-korrontea baserrian

- **Erref**: LEI-008/001
- **Iraupena**: 0:02:30. **Hasi**: 00:00:00. **Bukatu**: 00:02:30

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko bizimodua » Baserriko bizimodua
- Herria, azpiegitura » Berrikuntzak » Argindarra eta ura
- Natura » Meteorologia

Laburpena:
Ura iturritik ekartzen zuten; abereentzat ere ura ekarri behar izaten zuten. Gerra ostean jarri zuten ur-korrontea etxean. Urte batean izotzak herriko ur-hodiak apurtu zituen.

57. Iturburua non zegoen; toponimia

- **Erref**: LEI-008/002
- **Iraupena**: 0:01:10. **Hasi**: 00:02:30. **Bukatu**: 00:03:40

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko bizimodua » Baserriko bizimodua
- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Auzoak

Laburpena:
Okondo inguruan dagoen iturburutik ekartzen zen hasieran ura. Toponimia. "Ittur-santu".

58. Errekara joaten ziren arropak garbitzera

- **Erref**: LEI-008/004
- **Iraupena**: 0:03:25. **Hasi**: 00:04:10. **Bukatu**: 00:07:35

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko bizimodua » Baserriko bizimodua
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko zereginak
- Ohiturak eta bizimodua » Jantzi eta orraztu » Arropa garbitzea

Laburpena:
Etxean ur korronterik ez eta garbitokira joan behar izaten ziren. Errekan presa bat zegoen eta bertan arropak garbitzeko harriak ipinita zeuden; arropak idiekin eta gurdiarekin eramaten zituzten. Garbitokien kokalekuak.

59. Deba erreka I

- **Erref**: LEI-008/005
- **Iraupena**: 0:02:10. **Hasi**: 00:07:35. **Bukatu**: 00:09:45

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Auzoak

Laburpena:
Errekaren izena. Deba errekaren sorrera; iturburuak. Toponimia; hidronimia. Deba errekaren egoera.

60. Deba erreka II

- **Erref**: LEI-008/006
- **Iraupena**: 0:01:05. **Hasi**: 00:09:45. **Bukatu**: 00:10:50

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Auzoak

Laburpena:
Deba errekaren sorrera; iturburuak.

61. Inguruan zeuden errekak

- **Erref**: LEI-008/007
- **Iraupena**: 0:02:10. **Hasi**: 00:10:50. **Bukatu**: 00:13:00

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Auzoak

Laburpena:
Erreka txikiak inguruan. Toponimia; hidronimia. Ebro; Deba.

62. Presa ugari errekan

- **Erref**: LEI-008/008
- **Iraupena**: 0:02:20. **Hasi**: 00:13:00. **Bukatu**: 00:15:20

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Auzoak

Laburpena:
Errekan zeuden presak. Presen kokalekua; izenak...

63. Lixiba; ehuna

- **Erref**: LEI-008/009
- **Iraupena**: 0:05:05. **Hasi**: 00:15:20. **Bukatu**: 00:20:25

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Baserriari lotutako lanbideak
- Baserria » Baserriko bizimodua » Baserriko bizimodua
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko zereginak

Laburpena:
Lixibaren inguruko azalpenak. Ehunezko izarak. Amandreak gauez egiten zuen haria; haria egiteko erabiltzen ziren tresnak.

64. Emakumeak gorutan

- **Erref**: LEI-008/010
- **Iraupena**: 0:01:30. **Hasi**: 00:20:25. **Bukatu**: 00:21:55

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Baserriari lotutako lanbideak
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko zereginak
- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Auzoak

Laburpena:
Lihoaren inguruko lanak; emakumeak elkartu egiten ziren lihoa (linua) kardatzeko. Amandreak gauez egiten zuen gorutan.

65. Lihoa (linua); ehuna

- **Erref**: LEI-008/011
- **Iraupena**: 0:02:30. **Hasi**: 00:21:55. **Bukatu**: 00:24:25

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Baserriari lotutako lanbideak

Laburpena:
Ehulea. Lihoaren inguruko lanak.

66. Ehunezko arropak

- **Erref**: LEI-008/012
- **Iraupena**: 0:01:40. **Hasi**: 00:24:25. **Bukatu**: 00:26:05

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Baserriari lotutako lanbideak
- Baserria » Baserriko bizimodua » Baserriko bizimodua

Laburpena:
Ehunezko arropak; izarak.

67. Antzinako bizimodua

- **Erref**: LEI-008/013
- **Iraupena**: 0:01:20. **Hasi**: 00:26:05. **Bukatu**: 00:27:25

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko bizimodua » Baserriko bizimodua
- Iritziak » Antzinako bizimoduari buruzkoak

Laburpena:
Bizimodua erabat aldatu da; gaiaren inguruko gogoetak.

68. Artilezko galtzerdiak

- **Erref**: LEI-008/015
- **Iraupena**: 0:02:35. **Hasi**: 00:27:50. **Bukatu**: 00:30:25

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Gerraren eragina
- Baserria » Baserriko lanak » Artzaintza

Laburpena:
Artilearekin haria egiten nola ikasi zuen; galtzerdiak. Gerra garaiko kontuak.

69. Artilearen garrantzia

- **Erref**: LEI-008/016
- **Iraupena**: 0:01:40. **Hasi**: 00:30:25. **Bukatu**: 00:32:05

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Baserriari lotutako lanbideak

Laburpena:
Artilearekin haria nola egiten zuen. Artilearen garrantzia garai batean.

70. Abarkak; abarka-sokak

- **Erref**: LEI-008/018
- **Iraupena**: 0:03:50. **Hasi**: 00:32:30. **Bukatu**: 00:36:20

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko bizimodua » Baserriko bizimodua
- Baserria » Baserriko lanak » Baserriari lotutako lanbideak

- Politika » Gerraostea eta Francoren diktadura » Ekonomia gerraostean

Laburpena:
Abarka-sokak, "trallak", ile beltzarekin egiten ziren. Gerra osteko abarkak, kalitate txarrekoak. Umetan gomazko abarkak erabiltzen zituzten. Larruzko abarkak.

71. Abarkagintza

- **Erref**: LEI-008/019
- **Iraupena**: 0:01:20. **Hasi**: 00:36:20. **Bukatu**: 00:37:40

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Baserriari lotutako lanbideak

Laburpena:
Abarkagintza.

72. Antzinako arropak

- **Erref**: LEI-008/020
- **Iraupena**: 0:04:55. **Hasi**: 00:37:40. **Bukatu**: 00:42:35

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko bizimodua » Baserriko bizimodua
- Ohiturak eta bizimodua » Jantzi eta orraztu » Arropa eta oinetakoak
- Lanbideak » Negozioak, dendak

Laburpena:
Umetan erabiltzen zituzten arropak. Gizonezko eta emakumezkoen arropak. Gerrikoa. Basoko lana. Gasteizko santugilea.

73. Emakumezkoen arropak I

- **Erref**: LEI-008/021
- **Iraupena**: 0:03:25. **Hasi**: 00:42:35. **Bukatu**: 00:46:00

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko bizimodua » Baserriko bizimodua
- Ohiturak eta bizimodua » Jantzi eta orraztu » Arropa eta oinetakoak

Laburpena:
Emakumezkoen arropak.

74. Emakumezkoen arropak II

- **Erref**: LEI-008/022
- **Iraupena**: 0:01:45. **Hasi**: 00:46:00. **Bukatu**: 00:47:45

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko bizimodua » Baserriko bizimodua
- Ohiturak eta bizimodua » Jantzi eta orraztu » Arropa eta oinetakoak
- Iritziak » Antzinako bizimoduari buruzkoak

Laburpena:
Emakumezkoen arropa; gizakumeena. Lehenagoko bizimodua.

75. Gatzagako auzoak

- **Erref**: LEI-008/024
- **Iraupena**: 0:01:20. **Hasi**: 00:50:15. **Bukatu**: 00:51:35

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Auzoak

Laburpena:
Gatzagako auzoak zeintzuk diren aipatzen du: Goierri; Olaun. Dorleta.

76. Inguruko auzoekin harremana I

- **Erref**: LEI-008/025
- **Iraupena**: 0:01:20. **Hasi**: 00:51:35. **Bukatu**: 00:52:55

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Auzoak
- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Inguruko herriak eta auzoak

Laburpena:
Inguruko auzoekin harremana nolakoa den azaltzen du: Marin; Marulanda, Zarimutz... Lehenago bertako umeak Gatzagara joaten ziren eskolara.

77. Inguruko auzoekin harremana II

- **Erref**: LEI-008/027
- **Iraupena**: 0:00:35. **Hasi**: 00:53:20. **Bukatu**: 00:53:55

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Auzoak
- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Inguruko herriak eta auzoak

Laburpena:
Inguruko auzoekin harremana nolakoa den: Marin; Marulanda, Zarimutz... Lehenago bertako umeak Gatzagara joaten ziren eskolara.

78. Basoak; herri-basoak

- **Erref**: LEI-008/028
- **Iraupena**: 0:03:00. **Hasi**: 00:53:55. **Bukatu**: 00:56:55

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Mendiaren aprobetxamendua

Laburpena:
Basoak nolakoak ziren. Egun ere herri-basoak dira gehienak.

79. Basoko animaliak

- **Erref**: LEI-008/029

- **Iraupena**: 0:01:35. **Hasi**: 00:56:55. **Bukatu**: 00:58:30

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Mendiaren aprobetxamendua

Laburpena:
Basoko animaliak: basurdeak...

80. Basurdearen inguruko kontakizuna

- **Erref**: LEI-008/030
- **Iraupena**: 0:01:20. **Hasi**: 00:58:30. **Bukatu**: 00:59:50

Gaia(k):

Laburpena:
Basurde bat gertutik ikusi zueneko pasadizoa.

Ahotsak.eus-eko edukiarekin sortutako dokumentu automatikoa.
2026-10-19

CC-by-sa | **Ahotsak.eus**
Badihardugu Euskara Elkartea
Markeskua Jauregia, 20600 Eibar
943121775 - ahotsak@ahotsak.com